

Dr. Kovács Melinda*

Információmegosztási partnerség a pénzmosás megelőzéséért

Több évi előkészítés után az Európai Bizottság idén májusi rendelete határozta meg többek között a köz- és magánszektor közti információcsere intézményesített formáit a pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem erősítésére. A magánszektor – különösen a pénzügyi intézmények – és a közszektor partnersége döntő lehet a gyanús tranzakciók felderítésében.

A köz- és a magánszektor közötti partnerségek nélkülözhetetlen szerepet töltenek be a pénzügyi bűnözés, különösen a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem tekintetében. Ezek célkitűzése, hogy mindkét szektor erőforrásait, technológiai megoldásait és szakértelmét kihasználják a pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem erősítésére. Az együttműködés révén e partnerségek számos előnnyel járnak, hiszen többek között lehetővé teszik a pénzügyi bűncselekmények hatékony felderítését, hozzájárulnak ahhoz, hogy egyesítsék a köz- és magánszervezetek szakértelmét, erőforrásait és képességeit a pénzmosás elleni küzdelem hatékonyságának fokozására. Az előnyök mellett azonban kihívásokkal is meg kell küzdeniük az információmegosztási partnerségeknek. Egyik kiemelt figyelmet igénylő terület a [jogi és adatvédelmi keretek egyértelműsítése](#).

A köz- és a magánszektor közötti információmegosztás kulcsfontosságú szerepét az Európai Bizottság már 2020-ban felismerte, és kidolgozott egy [cselekvési tervet](#), amelynek a célja a pénzmosás és terrorizmus megelőzését szolgáló, átfogó uniós szakpolitika kialakítása. Ebben kitért az információcsere fontosságára is, miszerint a köz- és magánszektor partneri kapcsolat kiépítését ösztönözni kell a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelemben.

A cselekvési tervet követően a Bizottság 2021-ban [konzultációt folytatott le](#), hogy felmérje milyen típusú köz- és magántársulások léteznek az Európai Unió tagállamaiban, mely hatóságok és magánszektorbéli szervezetek vesznek részt benne, milyen jellegű információkat osztanak meg, továbbá, hogy milyen hatást és eredményeket érnek el a partnerségek a pénzmosás elleni küzdelem terén. A konzultáció célja az volt, hogy végső soron javuljon a pénzügyi hírszerző egységeknek szóló jelentések minősége, és hogy a magánszektorbéli szereplők jobban felismerjék a kockázatokat.

A konzultáció eredményeként 2022. évben megszületett a Bizottság [munkadokumentuma](#) a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzése és leküzdése témakörében. Ez számos példát mutatott be a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem területén kezdeményezett köz- és magánszektor közötti partnerségekre, azonban ennek a nem kötelező erejű dokumentumnak nem volt a célja a köz- és magántársulások fogalmának harmonizálása és egységes jogi keret kialakítása, valamint az adatvédelmi aggodalmak elosztatása sem.

Az információmegosztási partnerség jogi kereteit végső soron a pénzügyi rendszer pénzmosás vagy terrorizmusfinanszírozás céljára való felhasználásának megelőzéséről szóló 2024. május 31-i (EU) 2024/1624 európai parlamenti és a tanácsi rendelet ([Rendelet](#)) adja meg, amely 2027. július 10-től alkalmazandó. Ezzel az Európai Unióban megszületett az a jogszabályi keret, ami alapot teremt

többek között a pénzmosás elleni küzdelem érdekében a köz- és a magánszektor közötti intézményesített információcserének.

Azonban ez sem korlátok nélküli lehetőség. A Rendelet szigorúan szabályozza, hogy kik lehetnek az információmegosztási partnerség szereplői és ők milyen információkat, mely feltételek mentén oszthatnak meg a partneri kapcsolat keretei között. A szabályozás hatálybalépését követően információmegosztási partnerség keretében információt oszthatnak meg egymással a Rendeletben meghatározott kötelezett szolgáltatók és az illetékes hatóságok, ideértve a pénzügyi információs egységeket, a kötelezett szolgáltatók felügyeleti hatóságait és minden olyan hatóságot, amelynek funkciója a pénzmosásnak, annak alaphüccselekményeinek vagy a terrorizmusfinanszírozásnak a kivizsgálása vagy büntetőeljárás alá vonása, illetve amelynek feladata a hüccselekményből származó vagyon felkutatása, lefoglalása vagy befagyasztása és elkobzása.

Az információmegosztási partnerségben részt venni szándékozó kötelezett szolgáltatóknak értesíteniük kell a felügyeleti hatóságait, amelyeknek adott esetben egymással – és az (EU) 2016/679 rendeletnek való megfelelés ellenőrzéséért felelős hatóságokkal – konzultálva ellenőrizniük kell egyrészt azt, hogy az információmegosztási partnerség rendelkezik a Rendelet szerint elvárt mechanizmusokkal, másrészt azt, hogy elvégezték-e a személyes adatok magasszintű védelmének érdekében elvárt adatvédelmi hatásvizsgálatot. A felügyeleti hatóságoknak ezt az ellenőrzést az információmegosztási partnerség tevékenységeinek megkezdése előtt el kell végezniük.

Nem korlátlan azonban az információmegosztási partnerség keretében kicserélhető információk köre sem. A partnerség tagjai akkor oszthatnak meg információkat egymással, amennyiben az az ügyfél-átvilágítás és a gyanú bejelentési kötelezettségek teljesítéséhez feltétlenül szükséges, és összhangban van az alapvető jogokkal és a bírósági eljárási biztosítékokkal. Erről a kötelezett szolgáltatóknak nyilvántartást kell vezetniük.

Emellett a szolgáltatók nem támaszkodhatnak kizárólag a partnerség keretében kapott információkra, hanem saját értékelést kell végezniük az ügyfeleket érintő ügyletekről annak megállapítására, hogy mely ügyletek kapcsolódhatnak pénzmosáshoz vagy terrorizmusfinanszírozáshoz, illetve melyek köthetők büntetendő cselekményből származó jövedelemhez. Alapvető elvárás, hogy a partnerség keretében kapott információk nem továbbíthatóak, bár a Rendelet kivételszabályt is meghatároz. Eszerint meghatározott feltételek esetén a Pénzmosás és Terrorizmusfinanszírozás Elleni Hatóság (Anti-Money Laundering and Countering the Financing of Terrorism Authority - AMLA), a bünyldöző vagy igazságügyi hatóságok, a pénzügyi információs egységek részére, valamint bizonyos esetekben más kötelezett szolgáltatók által végzett ügyfél-átvilágítás igénybevétele esetén szolgáltatathatók információk.

Bár az információmegosztási partnerségek lehetővé teszik operatív információk és személyes adatok szigorú biztosítékok melletti megosztását, ezek nem válthatják ki, hogy minden gyanút be kell jelenteni az illetékes pénzügyi információs egység részére. Amennyiben a partnerség keretében történő információmegosztás eredményeként alapos okkal feltételezhető, hogy bizonyos pénzeszközök büntetendő cselekményből befolyt jövedelemből származnak vagy

terrorizmusfinanszírozáshoz kapcsolódnak, az ügyfelek tevékenységeivel összefüggésben gyanút azonosító kötelezett szolgáltatók kijelölhetnek maguk közül egyet, amelynek feladata lesz a pénzügyi információs egység felé a bejelentés megtétele. Több különböző tagállam érintettsége esetén az információt minden egyes releváns tagállami pénzügyi információs egységnek be kell jelenteni. Ha a kötelezett szolgáltatók úgy döntenek, hogy nem jelölnek ki maguk közül egy szolgáltatót, aki a bejelentést megtenné, úgy mindegyik kötelezett szolgáltatónak, a bejelentésükben hivatkozniuk kell arra a tényre, hogy a gyanú egy információmegosztási partnerség tevékenységei eredményeként merült fel.

E partnerségek hatékonysága számos, a siker szempontjából kritikus [tényezőtől függ](#). A magánszektor, de különösen a pénzügyi intézmények döntő szerepet játszanak a gyanús tranzakciók felderítésében és bejelentésében, így aktív szerepvállalásuk nélkülözhetetlen. A hatékonyság eléréséhez fontos elem, hogy a köz- és magánszektor közötti partnerségek jól körül határolt információmegosztási és együttműködési mechanizmus mentén valósuljanak meg. A szabályozási kereteknek támogatniuk és ösztönözniük kell a köz- és magánszektor közötti partnerségeket a pénzmosás elleni küzdelem terén. Ez a kötelező erejű jogi norma szintjén is megkezdődött az új Rendelettel.

* A szerző a Magyar Nemzeti Bank Pénzmosási jogértékesítési osztályának jogásza

„Szerkesztett formában megjelent 2024. augusztus 9-én a Profitline oldalon.”